

Hvilke demografiske variabler kan predikere allmenne holdninger til straff og behandling av nettovergripere?

Kandidatnummer: 10087

Bacheloroppgave i psykologi, PSY2900

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Trondheim, våren 2023

Veileder: Eva Oddrun Langvik

Forord og egenerklæring

Denne oppgaven markerer avslutningen på en bachelorgrad i psykologi ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Oppgavens problemstilling er inspirert av egen interesse rundt forholdet mellom kriminalitet og psykologi, og hva som kan spille en rolle for holdninger til dette når det gjelder utvalgte demografiske variabler.

Bachelorprosjektet er en del av et større samarbeid kalt «SOBI-prosjektet», som ved hjelp av forskning på flere områder har som formål å virke forebyggende for å redusere fremtidige overgrep mot barn over internett. Jeg ønsker å takke Eva Oddrun Langvik, Anne Iversen og Lisbet Frang Christiansen for innføring i tematikken og grundige gjennomganger av både statistiske og kvalitative analyser, samt for utforming av nettundersøkelsen og en ferdig SPSS-fil med datamaterialet. Aktuelle analyser og selve skriveprosessen er gjort selvstendig. Veilederne Eva Oddrun Langvik og Lisbet Frang Christiansen har gjennom hele prosjektperioden bidratt med innspill, konstruktive tilbakemeldinger på innhold og hjelp med statistisk gjennomførelse. En ekstra takk rettes derfor til dem. Prosjektets veiledere har bidratt med relevant litteratur på tematikken, men litteratursøk og henting av studiens referanser er gjort selvstendig. Litteratursøk er primært foretatt på Google Scholar, Oria.no, ScienceDirect og PubMed. Oppgaven er formatert i henhold til Publication Manual of the American Psychological Association, 7th edition (American Psychological Association, 2020).

Arbeidsprosessen med bachelorprosjektet har gitt meg bredere kunnskap om et viktig tema, men også nyttig innsikt i hvordan utføre og rapportere et forskningsprosjekt. Det har derfor vært svært givende og lærerikt å ta del i dette prosjektet, og å forhåpentligvis kunne bidra til mer kunnskap om tematikken.

Sammendrag

Tidligere forskning viser at det allmennheten beskriver som en «typisk» nettovergriper ikke stemmer overens med hva som egentlig stemmer om gjerningspersonen på dette kriminalitetsområdet. Ved å kartlegge fordommer, stereotypiske forestillinger og generelle holdninger til straff og behandling av nettovergripere, vil man få viktig innsikt i det forebyggende arbeidet, blant annet ved å bedre kunne legge til rette for en vellykket rehabilitering og reetablering i samfunnet. Denne studien har som formål å undersøke forskjeller i holdninger til straff og behandling av nettovergripere basert på respondentenes kjønn, alder, foreldrestatus, utdanningsnivå, jobb innen helse og omsorg og om en jobber indirekte/direkte med tematikken nettovergrep. Studien er ute etter å se hvilke variabler som predikerer, og det er derfor tatt i bruk statistiske analyser og kvantitativ metode. Data har blitt samlet inn gjennom en elektronisk spørreundersøkelse besvart av totalt 608 respondenter. Fire regresjonsanalyser viste at kjønn og om man jobber med tematikken var de mest konsistente prediktorene, men at også alder, utdanningsnivå og foreldrestatus hadde en statistisk signifikant sammenheng på noen holdningskomponenter til straff og behandling. Resultatene ble også sammenlignet med tidligere amerikansk forskning på samme forhold for å undersøke krysskulturelle forskjeller. Lave effektstørrelser på funnene indikerer derimot at mye annet som denne studien ikke fanger opp, har en betydning for disse holdningene. Det oppfordres derfor til mer forskning på området for å nærmere undersøke sammenhengen mellom de ulike variablene, samt å utvikle et validert mål som tar for seg denne typen problemstilling.

Internett har blitt en betydelig mer integrert del av hverdagen til nordmenn enn det tidligere har vært. DESI-indeksen (Digital Economy and Society Index) måler digital modenhet i EU/EØS, og deres siste rapport om Norge viser at vi rangeres som et av de ledende landene på digitalisering i Europa (Digital Economy and Society Index, 2022, s.3). Med den økende digitaliseringen samfunnet vårt har opplevd de siste årene, følger det at nye generasjoner vokser opp i et samfunn som er betraktelig forskjellig fra det eldre generasjoner har gjort. Dette kan blant annet illustreres gjennom en undersøkelse gjort av Medietilsynet, som viser at 90% av 9-18 åringene i Norge bruker sosiale medier i 2022 (Medietilsynet, 2022, s.1). Det er ikke bare den økende bruken av internett og sosiale medier som skiller nåtidens generasjoner fra foreldregenerasjonen, men også måten barn og unge bruker internett til å kommunisere og dele ting på – noe om igjen kan medføre et annerledes og økende trusselbilde i barn og unges digitale verden.

Denne studien retter seg spesifikt mot den allmenne oppfatningen av straff og behandling av personer som begår overgrep mot barn over internett. Å undersøke dette kan på sikt ha forebyggende virkning, og en viktig del av det forebyggende arbeidet er å forstå hvilket bilde offentligheten har av nettovergripere. Forskning på disse områdene kan bidra til å kartlegge eventuelle kunnskapshull i befolkningen og stigmaene knyttet til denne gruppen mennesker, og videre sikre gunstige behandlingsresultater. Dette er alle viktige poeng for å kunne bedre reetableringen i samfunnet for personer dømt for disse handlingene, da følelsesmessige offentlige holdninger potensielt kan komplisere reetableringen. Å påvirke endringer i offentlige holdninger til nettovergripere for å bidra til en vellykket gjeninntreden i samfunnet er dermed viktig for å forhindre tilbakefall. For å sikre en god effektivitet i disse prosessene må man identifisere hvilke demografiske grupper som eventuelt er preget av mer negative holdninger. På bakgrunn av dette er oppgavens problemstilling følgende: «Hvilke

demografiske variabler kan predikere allmenne holdninger til straff og behandling av nettovergripere?»).

Nettovergrep og overgrepsmateriale

Seksuelle overgrep er en samlebetegnelse som omfatter flere uønskede seksuelle handlinger. Dette kan skje både i form av direkte fysisk kontakt, for eksempel gjennom beføling, tvang og voldtekt, eller digitalt. Digitale overgrep, som i denne oppgaven omtales som nettovergrep, varierer på lik linje med fysiske overgrep i innhold og utførelse. Nettovergrep kan blant annet innebære deling av bilder uten samtykke, seksuell utpressing, digital blotting, seksuelle henvendelser, seksualisering i form av tekst og bilder og seksuelle overgrep som starter digitalt (Frøyland et al., 2021, s.9-11). I norsk lov sidestilles fysiske overgrep og nettovergrep, illustrert med den generelle voldtektbestemmelsen i straffeloven §291 (Straffeloven, 2005, §291). Seksuelle overgrep kan gjøres av voksne mot voksne, av barn mot barn og av voksne mot barn. Dette prosjektet fokuserer på sistnevnte.

Definisjon av overgrepsmateriale vil i denne oppgaven ta utgangspunkt i straffeloven §311 bokstav a, som omfatter både fremstilling av seksuelle overgrep mot barn og fremstilling som seksualiserer barn. Overgrepsmateriale vil på bakgrunn av dette videre brukes som en samlebetegnelse på bilder, tekst og film som viser eller beskriver seksuelle overgrep mot barn (for eksempel voldtekt, seksuell omgang og handling) eller som på ulike måter seksualiserer barn (for eksempel viser nakne barn, bilder og tekst av barn i en seksuell setting). I denne paragrafen spesifiseres det også at barn menes som personer som er eller fremstår som under 18 år (Straffeloven, 2005, §311).

Holdninger, fordommer og stereotypier

Holdninger er et psykologisk fenomen som har blitt definert på ulike måter, men sentralt i begrepet ligger tendensen om evaluering. Holdninger kan på denne måten defineres som en oppsummerende positiv eller negativ evaluering av blant annet seg selv, andre mennesker, fenomener (Petty et al., 1997). Konseptet holdninger kan videre grupperes inn i tre komponenter; kognitive holdninger (hvordan en oppfatter og hva en tror om holdningsobjektet), affektive holdninger (følelser ovenfor holdningsobjektet) og atferdsmessige holdninger (handlinger mot holdningsobjektet) (Breckler, 1984; Willis et al., 2013). Sett i lys av holdninger til nettovergripere av barn, ville en kognitiv komponent for eksempel vært fordommer og stereotypiske tanker om overgriperen. Fordommer har i psykologien blitt definert ulikt, men denne oppgaven bruker psykologen Elliot Aronson's definisjon av fordommer som utgangspunkt;

(...) a hostile or negative attitude toward a distinguishable group based on

generalizations derived from faulty or incomplete information. (Aronson, 1999, s. 306)

Denne definisjonen kan tolkes som at dersom en person har fordommer mot nettovergripere, har han eller hun på forhånd dannet seg en innstilling om gruppen. Vedkommende kan tenke at alle nettovergripere er like, og karakteristikkene han eller hun tildeler nettovergripere er enten unøyaktige eller feil, men tildeles gruppen som helhet. Når man tillegger en hel gruppe bestemte motiver og karakteristikk kalles det stereotypier (Aronson, 1999, s. 307). Mye forskning på seksualforbrytere og nettovergripere tar utgangspunkt i fordommer og stereotypier, og når begrepene brukes videre i oppgaven siktes det til de negative holdningene allmennheten har om disse gruppene av lovbrøyttere.

Det er ikke alltid en persons fordommer kommer tydelig frem og blir aktivt utøvd, men det finnes flere eksempler hvor ens fordommer åpenlyst offentliggjøres eller hvor slike holdninger indirekte kommer frem. I en intervjustudie gjort av Elias og Haj-Yahia (2016) kommer det frem at mange terapeuter som jobber med seksualforbrytere av barn føler på blant annet sinne, avsky, sjokk og blokkering i møte med seksualforbrytere, og at dette påvirker hvordan de møter og går frem med klienten. Her ser man eksempler på både den affektive holdningskomponenten og den atferdsmessige komponenten. Det er viktig å poengtere at holdninger og holdningskomponentene mot nettovergripere ikke nødvendigvis må være negative. Den affektive komponenten kan for eksempel bestå av medfølelse ovenfor overgriperen i stedet for avsky, og der den kognitive komponenten kan være en tro på at overgriperen er i stand til positiv rehabilitering (Breckler, 1984).

Allmennhetens holdninger til seksualforbrytere

Begrepet «seksualforbryter» - spesielt seksualforbrytere av barn - setter ofte i gang mange følelser og reaksjoner hos mennesker, og fremkaller ofte negative holdninger som ofte er forankret i frykt og fordommer (Kernsmith et al., 2009; Levenson et al. 2007; Steel et al., 2022). Tidligere forskning viser flere trender når det gjelder demografiske faktorer og holdninger til seksualforbrytere. Gjennomgående i de fleste studier er lite eller ingen kjønnsforskjeller i holdninger (Kjelsberg & Loos, 2010; Brown, 1999, Kernsmith et al., 2009; Johnson et al., 2007). Willis et al. (2013) fant dog at kvinner viste mer negative holdninger sammenlignet med menn på den atferdsmessige og affektive holdningskomponenten. Andre studier har også vist at kvinner viser mer frykt (Kernsmith et al., 2009; Craig, 2005) og er mer redd for at en tidligere seksualforbryter skal flytte inn i nabolaget (Levenson et al., 2007). Ikke mange studier finner en merkbar forskjell i alder og holdninger til seksualforbrytere, men funnene som er gjort viser en motstridende trend, hvor noen funn viste at økende alder

korrelerte med mer positive holdninger (Kjelsberg og Loos, 2010; Fuselier et al., 2002), mens andre fant at yngre deltakere generelt hadde mer positive holdninger til seksualforbrytere (Brown, 1999).

Det er få studier som har undersøkt forholdet mellom foreldreskap og holdninger til seksualforbrytere. Tidligere funn viser ingen signifikante forskjeller mellom foreldre og de som ikke har barn, men funnene indikerer at personer med barn føler på mer sinne ovenfor seksualforbrytere og er mindre tolerante for at en seksualforbryter skal bo i samme nabolag (Brown, 1999; Levenson et al., 2007). Studien til Elias og Haj-Yahia (2019) viste at terapeuter med barn som behandlet seksualforbrytere følte på en angst og et behov for å beskytte barna sine. Når det gjelder forskjeller i utdanningsnivå viser tidligere forskning at personer med lavere utdanning har en tendens til å ha mer negative holdninger mot seksualforbrytere enn personer med høyere utdanning (Willis et al., 2013; Brown, 1999; Rothwell et al., 2021).

Flere studier har sett på holdninger til personer som jobber med tematikken seksualovergrep versus holdninger til personer som ikke jobber med temaet. Funnene tyder på at personer som jobber med seksualforbrytere har en mer positiv holdning enn de som ikke gjør det (Johnson et al., 2007; Kjelsberg & Loos, 2008; Fuselier et al., 2002). Hogue (1993) fant at kriminalomsorgsbetjenter og psykologer og fengselsbetjenter som deltok i behandling av seksualforbrytere hadde en mer positiv holdning til fanger enn politifolk og fengselsbetjenter som ikke deltok i behandling. Lignende funn fant også Higgins og Ireland (2009), hvor studien deres viste at psykologer og kriminalomsorgsbetjenter var assosiert med mer positive holdninger til seksualforbrytere, sammenlignet med allmennheten og fengselsbetjenter som ikke var opplært til å vurdere og behandle.

Det er mange helserelaterte yrker som jobber indirekte/direkte med tematikken seksualovergrep, for eksempel terapeuter som behandler seksualforbrytere (Elias og Haj-Yahia, 2019) eller fysioterapeuter som ubevisst jobber med offer for seksuelle overgrep i barndommen (Schachter et al., 1999). Tidligere forskning tyder på at personer i helserelaterte yrker har mindre negative holdninger enn andre (Ferguson & Ireland, 2006; Sanghara & Wilson, 2006; Day et al., 2014; Higgins & Ireland, 2009). Forskning på terapeuter som arbeider med seksualforbrytere viser at terapeutene rapporterte om stress og flere intrapersonlige, mellommenneskelige og kumulative konsekvenser, men også kjente på en følelse av faglig dyktighet, yrkesverdsettelse og medfølelsetilfredshet (Elias og Haj-Yahia, 2019; Carmel & Friedlander, 2009).

Medlemmer av samfunnet tror ofte at seksualforbrytere har svært høy sannsynlighet for tilbakefall (Levenson et al., 2007; Olver & Barlow, 2010), og seksualforbrytere møter ofte på større vanskeligheter enn andre lovbrøyttere når det kommer til reintegrering i samfunnet etter løslatelse (Brown et al., 2007; Willis et al., 2013). Tidligere forskningsfunn viser at offentlige holdninger om løslatte seksualforbrytere kan komplisere en vellykket gjeninntreden i samfunnet, da løslatte seksualforbrytere blant annet sliter med å få tilgang til stabile boliger (Clark, 2007; Brown et al., 2007), finne og opprettholde en jobb (Levenson & Cotter, 2009), samt hindres i å få tilgang til støtteprogrammer (Burchfield & Mingus, 2008). En suksessfull gjeninntreden i samfunnet er i mange tilfeller avgjørende for å forhindre tilbakefall, og tidligere studier viser at mangel på sosial støtte og planlegging av gjeninntreden er tydelige risikofaktorer for tilbakefall (Willis & Grace, 2009; Hanson & Harris, 2000). Positiv kriminologi er et perspektiv som forener ulike teorier og tilnærminger som vektlegger hva som bidrar til at tidligere lovbrøyttere blir mer lovlydige. Sett fra et slikt perspektiv kan personlige endringer hos seksualforbrytere oppnås under fengsling dersom de blir eksponert

for støtte fra mennesker rundt dem (familie, terapeut, fengselsbetjenter, venner etc.) og videre fungere som beskyttelsesfaktorer for tilbakefall (Elisha & Ronel, 2012).

Allmennhetens holdninger til nettovergripere

Det er gjort mye forskning på seksualforbrytere og allmennhetens holdninger til dem, men ikke like mye empirisk forskning er blitt gjort på lekfolks holdninger til nettovergripere. Allmennhetens syn på nettovergripere er generelt en utvidelse av allmennhetens syn på seksualforbrytere og personer som begår seksuelle overgrep mot barn (Steel et al., 2022, s. 1174). Det er imidlertid undersøkt nærmere hva allmennheten tenker om lovligheten av forskjellige former for besittelse og bruk av overgrepsmateriell. Hitikasch et al. (2017) fant at allmennheten i Tyskland mente at både distribusjon og visning av overgrepsmateriell fortjente like streng straff som fysiske seksuelle overgrep, mens McCabe (2000) fant at 95% av amerikanske borgere så på distribusjon av overgrepsmateriell som ulovlig og 92% tenkte at visning av datagenerert (f.eks. animerte seksualisert bilder av barn) overgrepsmateriell var greit. Steel et al. (2022) fant at 81% av det amerikanske utvalget var enige i at distribusjon av overgrepsmateriell burde være ulovlig.

Beskrivelser som ofte er relatert til det stereotype bildet allmennheten har dannet seg av en nettovergriper er en ensom, mentalt syk mann med pedofil preferanse og som selv har blitt seksuelt misbrukt som barn (Steel et al., 2022; Lam et al., 2010). Sannheten er at det ikke finnes noen «typisk» gjerningsmann på dette kriminalitetsområdet, da overgriperne utgjør en stadig mer heterogen gruppe som varierer i alder, yrke, sosial status og etnisitet (Kripos, 2019). Under utarbeidingen av en kunnskapsoversikt om seksuelle overgrep mot barn og unge fant Lassemo et al. (2022) at de fleste nettovergripere er menn, men at det er vanskelig å fastslå om yngre menn er representativt for nettovergripere, da mye av forskningen som er gjort på området kun er gjort på unge lovbyrtere. Videre peker kunnskapsoversikten på at

informasjon om utdanningsnivå hos nettovergripere varierer, men at nettovergripere sammenlignet med andre seksualforbrytere har høyere utdanning. Funn fra Kripos viser at mange overgripere i straffesaker i Norge er unge (over 50% er mellom 15-24 år) gutter eller menn, født i Norge (89%) og/eller har norsk statsborgerskap (82%). I de aller fleste tilfellene er overgriperen enten en bekjent av barnet eller et familiemedlem. Disse funnene gjelder både for nettovergrep og fysiske overgrep (Kripos, 2016). Denne heterogeniteten blir også illustrert gjennom forskningen til Henshaw et al. (2017), som presenterer et sammendrag av kjennetegnene til personer i besittelse av barnepornografi sammenlignet med kontaktforbrytere. Her kommer det frem at nettovergripere har en tendens til å være yngre, ha høyere akademisk nivå og arbeidsfunksjon enn kontaktforbrytere, samt mindre sannsynlig å ha etnisk minoritetsbakgrunn.

Allmennhetens holdninger om straff av seksualforbrytere

Det er begrenset med forskning på offentlige oppfatninger rettet spesifikt mot straff og behandling av nettovergripere. Offentlige holdninger til straff og behandling av nettovergripere kan imidlertid antas å samsvare med tilsvarende studier som undersøker offentlige holdninger til straff og behandling av seksualforbrytere. Tidligere forskning viser at det er stor enighet om at straffenivået er for mildt for seksuallovbrudd (Kjelsberg et al., 2007; Olver & Barlow, 2010; Bumby & Maddox, 1999). Andre funn viser at allierte helsearbeidere og de som leverer behandling og støttetjenester er assosiert med mer positive holdninger til seksualforbrytere enn politi, og at det derav er mer sannsynlig at polititjenestemenn tror at lovbrystere bør ilegges mer straffesanksjoner (Day et al., 2014; Kjelsberg et al., 2007). Når det gjelder holdninger om straff av nettovergrep, gjennomførte Mears et al. (2008) en undersøkelse blant voksne i USA og fant at flertallet av allmennheten støttet fengsling av

personer med overgrepsmateriell av barn, og at det å være mann og mindre utdannet var signifikant assosiert med støtte for fengsling.

Forskning på offerets alder og seksualforbrytelser viser at allmennheten generelt mener at seksuelle forbrytelser mot barn fortjener lengre straff (McNaughton et al., 2012; Rothwell et al., 2021; Hilinski-Rosick et al., 2014). For de spesifikke komponentene som inngår i straffutmålingen, fant Steel et al. (2022) en enighet om at alvorlighetsgraden av den seksuelle handlingen skal brukes som en faktor, men ikke antall bilder eller offerets alder, mens Lam et al. (2010) fant at det avbildete barnets alder påvirket oppfatningen av alvorlighetsgraden av besittelsen. I Fortin et al. (2019) sin studie på dommere i rettsaker mot seksualforbrytere i besittelse av overgrepsmateriell fant de at dommerne ofte vektlegger antall bilder i sine avgjørelser.

Allmennhetens holdninger om behandling av seksualforbrytere

Lite forskning som er gjort på holdninger til behandling av seksualforbrytere retter seg heller ikke spesifikt mot nettovergrepere, men funnene er sannsynligvis representative for holdninger til behandling av nettovergrepere også. Steel et al. (2022) fant at når deltakerne ble spurt om deres syn på behandling i stedet for fengsel av nettovergrep, var det 32% som støttet behandling. Tidligere funn viser at allmennheten er skeptiske til fordelene ved behandling av seksualforbrytere (Levenson et al., 2007) og mange tror at seksualforbrytere ikke kan behandles (Payne et al., 2010; Rogers & Ferguson, 2011). Mears et al. (2008) fant derimot at det er betydelig støtte for behandling av seksualforbrytere, men når allmennhetens vilje til å betale ekstra skatt for støtte til behandling av dømte seksualforbrytere ble undersøkt, viste det seg at nesten halvparten av det amerikanske utvalget ikke var villig til å betale ekstra skatter for å støtte behandling av dømte seksualforbrytere.

Brown (1999) fant også en generell positiv holdning til behandling av seksualforbrytere blant allmennheten i Storbritannia, men bare dersom behandlingen skjedde i tillegg til en form for straff og ikke fant sted i egne lokalsamfunn. De yngste respondentene var mest positive til behandling sammenlignet, og det ble ikke funnet noen forskjeller i holdninger til behandling blant de som ikke hadde barn og de som hadde barn. Foreldre var imidlertid mer sannsynlig å være imot et behandlingssenter i nabolaget. Sosioøkonomisk status korrelerte positivt med mer støttende til behandling. Forskjeller i holdninger basert på sosioøkonomisk status kunne forklares av forskjeller i utdanningsnivå, med mindre utdannede mennesker assosiert med mer negative holdninger enn høyere utdannede.

Andre studiers funn fant at personer som jobbet med tematikken i form av dommere (Bumby & Maddox, 1999; Craig, 2005), kriminalomsorgsbetjener og arbeidere i bomiljøer for seksualforbrytere (Craig, 2005) var mer positive til behandling, det samme gjelder studenter (Olver & Barlow, 2010; Rothwell et al., 2021, Rogers & Ferguson, 2011). En studie gjort av Stiels-Glenn (2010) viser derimot at bare 3,5% av tyske terapeuter var villige til å jobbe med seksualforbrytere av barn. Når de ble spurt hvorfor de ikke var villige til å gi behandling til denne klientgruppen, oppga nesten halvparten at det skyldes fordommer knyttet til gruppen. Resten oppga at grunnen var manglende kunnskap om klientgruppen og at de derfor ikke kunne gi god nok behandling. Flere studier har sett på effekten av opplæring av de som arbeider med seksualforbrytere, og hvordan deres holdninger til seksualforbryterne endres positivt etter opplæringen (Hogue, 1993; Craig, 2005).

Metode

Om prosjektet

Denne studien er en del av bachelorprosjektet «BA8 - Nettovergrep mot barn: Oppfatninger om overgriperen, årsaker, utvikling og betydningen av internett».

Bachelorprosjektet er en del av et større samarbeid, «SOBI-prosjektet», mellom St. Olav Hospital, Trøndelag Politidistrikt og NTNU. «SOBI-prosjektet» har tre hovedpilarer; forskning om digital etterforskningsmetodikk, forskning om ofre for seksuelle overgrep over internett og forskning på personer som begår seksuelle overgrep over internett. Dette bachelorprosjektet inngår i den tredje pilaren, og et av hovedmålene med prosjektet er å utforske allmennhetens holdninger til personer som begår overgrep mot barn på internett; hva som kjennetegner dem, hvem som laster ned og distribuerer overgrepsmateriell, årsaker til at de gjør det og oppfatninger om internetts rolle, lovlighet, straff og behandling.

Prosedyre og design

Studien er basert på en kvantitativ kryss-seksjonell metode. Deltakerne til studien ble rekruttert gjennom distribuering av en elektronisk spørreundersøkelse. Utvalgsmetoden som ble brukt i dette prosjektet kan dermed best beskrives som bekvemmelighetsutvalg (Langdridge, 2021). Det er ikke mulig å si noe om responsrate for denne undersøkelsen da vi ikke kan vite nøyaktig hvor mange som ble presentert for undersøkelsen, men det er grunn til å anta at responsraten er relativt lav.

Datainnsamlingen ble gjennomført over en tidsperiode på 14 dager i februar 2023. Bachelorstudentene bidro til distribueringen av spørreundersøkelsen, hovedsakelig gjennom ulike former for sosiale media og rekruttering av bekjente. Prosjektlederne bidro til at undersøkelsen også ble sendt på e-post til relevante innsatser, som blant annet Trøndelag Politidistrikt og Brøset-avdelingen ved St. Olavs hospital.

Deltakerne besvarte undersøkelsen på den elektroniske plattformen nettskjema.no. Det ble informert både på forsiden av spørreskjemaet og i invitasjonsskrivet om anonymitet, at en måtte være fylt 16 år for å kunne delta og forventet tidsbruk for gjennomføring av undersøkelsen. Videre ble det også informert om prosjektledernes kontaktinformasjon, samt at

prosjektet var godkjent av NSD. Det eneste som var obligatorisk å svare på i undersøkelsen var at man samtykket til å delta.

Utvalg

Det var totalt 608 stykker som besvarte undersøkelsen. Av disse var det 607 stykker som oppga kjønn, 459 (76%) kvinner og 148 (24%) menn. På grunn av få responser i kategorien «ikke-binær» ble disse tilfeldig fordelt på mann og kvinne for å bevare anonymitet. Av deltakerne som svarte på undersøkelsen opplyste 270 stykker (44%) at de hadde barn. 602 av 606 respondenter fylte selv inn egen alder. Deltakernes alder varierte henholdsvis fra 19 til 70 år, variasjonsbredden er 51. Et fåtall var under 20 år (1%), 321 respondenter (53%) var i gruppen 20 til 30 år, 62 respondenter (10%) i gruppen 30 til 40 år, 99 respondenter (16%) var mellom 40 og 50 år, 81 respondenter (13%) var mellom 50 og 60 år og 31 respondenter (5%) var mellom 60 og 70 år. Flesteparten av deltakerne var altså mellom 20 og 30 år (53%), gjennomsnittsalder var henholdsvis 35, $SD = 14.29$. Modus er 23 år, median er 27. For å bevare anonymitet ble kategorier med få responser fordelt på nærmeste kategori.

Alle deltakerne svarte på spørsmål om høyest fullførte utdanning, hvor den størst representerte gruppen var 307 respondenter (51%) med fullført 1-4 år høyere utdanning. Videre fulgte 136 (22%) som hadde 5-6 år høyere utdanning og 131 respondenter (22%) rapportere om fullført videregående som høyeste utdanning. De minste gruppene bestod av 26 respondenter (4%) med mer enn 6 år høyere utdanning og 8 (1%) som oppga grunnskole som høyest fullførte utdanning. 461 deltakere (76%) opplyste at de for tiden var i arbeid, mens 147 deltakere (24%) var ikke i arbeid. Den størst representerte yrkessektoren var helse og omsorg med 157 respondenter (26%), etterfulgt av 63 respondenter (10%) som jobbet innen kontor, økonomi, bank, forsikring og administrasjon og 62 respondenter (10%) innen servicenæringer. Av personene som oppga at de for tiden var i arbeid var det 70 deltakere

(12%) som oppga at de jobber indirekte med tematikken nettovergrep mot barn, mens 23 deltakere (4%) jobbet direkte med tematikken. Det var 249 deltakere (41%) som oppga at de studerte, og fagområdet psykologi var det høyest frekvente med 53 respondenter (9%).

Variabler

Siden denne undersøkelsen i stor grad er innovativ forskning, eksisterer det ikke noen validerte mål og det er derfor benyttet egenutviklede mål. Spørreskjemaet var basert på selvrappoterering for å fange opp allmennhetens oppfatninger om nettovergripere, og inneholdt både åpne og lukkede spørsmål. Spørreskjemaet inneholdt innledningsvis en rekke ulike spørsmål for å kartlegge demografiske faktorer som kjønn, alder, sivilstatus, foreldrestatus, høyest fullførte utdanning, og jobb- eller skolestatus. Deltakerne ble videre spurt ulike spørsmål om tanker rundt årsaken til at nettovergripere begår slike overgrep og hvorfor det er en økning i denne typen lovbrudd. Også tanker om betydningen av internett, hvordan man vurderer egen digitale kompetanse, hva som kjennetegner en typisk nettovergriper, tiltak som kan bidra til å forhindre nettovergrep ble kartlagt. Videre var det inkludert spørsmål om lovligheten av nettovergrep og tanker om straff og behandling. I denne oppgaven er kjønn, alder, om man har barn eller ikke, høyest fullførte utdanning, jobb innen helse og omsorg og jobb med tematikken inkludert som prediktorer for utfallsvariablene som innebærer fire ulike påstander om straff og behandling.

Helse og omsorg. I undersøkelsen ble respondenter som opplyste at de for tiden var i arbeid bedt om å identifisere hvilken yrkessektor de jobbet innenfor, eksempelvis undervisning, rettsvesen/politi/kriminalomsorg, servicenæringer, helse og omsorg og teknologi/IT. For å få verdier på hele utvalget ble variabelen rekodet, og kodet slik at verdien 0 tilsvarte «Jobber ikke innen helse og omsorg» og 1 tilsvarte «Jobber innen helse og

omsorg». Verdi 0 omfattet alle som ikke var i arbeid for tiden, samt de som jobbet innen en annen sektor.

Jobb med tematikken. I undersøkelsen ble respondenter som for tiden var i arbeid spurt om nettovergrep mot barn var en del av jobben deres. Variabelen ble rekodet for å bruke hele datasettet, slik at verdien 1 tilsvarte «Nei», 2 tilsvarte «Ja, jeg jobber indirekte med tematikken» og 3 tilsvarte «Ja, jeg jobber direkte med tematikken». Verdi 1 omfattet alle som ikke for tiden var i arbeid, samt de som ikke jobbet med tematikken nettovergrep.

Straff og behandling ble målt med fire påstander knyttet spesifikt til straffeutmåling og behandling. Disse påstandene fungerte som studiens avhengige variabler og ble målt via en 7-punkts Likert-skala. To av påstandene om straffeutmåling var helt identiske som i studien til Steel et al. (2022); «Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer» og «Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet». De to resterende påstandene var formulert som følgende; «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn bør fengsles» og «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles». Svaralternativene på alle fire påstander gikk fra «svært uenig», «uenig», «nøytral», «enig» til «svært enig», hvor «svært uenig» tilsvarte verdien 1 og «svært enig» ble gitt verdien 7. Høyere score indikerte dermed høyere enighet.

Statistiske prosedyrer

Alle analyser av data ble gjennomført i IBM SPSS Statistics (Statistical Package for the Social Sciences), versjon 27. Innledningsvis ble det kjørt deskriptive analyser på relevante demografiske variabler.

For å kartlegge sammenhengen mellom de uavhengige variablene kjønn, alder, om man har barn, høyest fullførte utdanning, jobb innen helse og omsorg, jobb med tematikken

og de avhengige variablene om straff og behandling ble det kjørt fire multippel, lineære regresjonsanalyser – én for hver påstand.

For å se hvordan vårt utvalg svarer i forhold til det amerikanske utvalget til Steel et al. (2022) ble det utført to one-sample t -tester på påstandene som var identiske med de inkludert i deres studie. For å kunne sammenligne med riktig testverdi trengtes tilgang til råmaterialet til studien, og professor Steel ble derfor kontaktet. Etter han hadde sendt over rådataene, ble det regnet ut gjennomsnitt på disse.

Regresjonsanalyse er en parametrisk test, og for at analysen skal være gyldig er det behov for at visse forutsetninger er oppfylt. Forutsetningen for linearitet, multikollinearitet og uavhengighet ble møtt. Dette illustreres blant annet ved at gjennomsnittlig VIF er sentrert rundt 1-1.5 på alle variablene og at ingen prediktor har høyere korrelasjon med hverandre enn 0.8. Durbin-Watson test viser også at verdiene ligger sentrert rundt 2. Forutsetningen om homoskedastisitet er imidlertid brutt, sett ved et scatterplot over de standardiserte predikerte verdiene og de standardiserte residualene hvor det dannes en opphopning og et mønster. Forutsetningen for normalitet er heller ikke oppfylt, illustrert med signifikante Kolmorov-Smirnov tester og høye verdier for skewness og kurtosis.

Field (2018) presenterer grenseverdier når det gjelder betraktninger rundt Pearsons korrelasjonskoeffisient r og standardisert β , og det er disse som følges i oppgaven og i tolkningen av analysene. Disse grenseverdiene er henholdsvis at sammenhenger på .10 anses som svak, .30 som moderat og .50 som sterk. Også grenseverdiene som presenteres av Field (2018) for R^2 følges, hvor .02 anses som liten, .13 som medium og .26 som stor. Grenseverdiene for Cohen's d , hvor 0.20 anses som liten, 0.50 som medium og 0.80 som stor følges også (Cohen, 1992).

Personvern og etikk

Prosjektet er godkjent av Norsk senter for forskningsdata (NSD) (u.å.) i form av at prosjektet er vurdert til å ikke behandle identifiserbare personopplysninger (referansenr. 830520). Forskningsetiske retningslinjer (NESH, 2021) ble tatt i betraktning ved utarbeidelse og gjennomføring av studien. På forsiden av nettundersøkelsen og i invitasjonsskrivet til å delta ble det opplyst om at prosjektet var godkjent av NSD og at undersøkelsen var anonym. Kategorier som hadde få responser (færre enn fem observasjoner) ble slått sammen med større kategorier der det var mulig, for å bevare personvern og anonymitet.

Resultater

Tabell 1 viser deskriptiv statistikk (gjennomsnitt og standardavvik) for variablene brukt i studien og sammenhengen mellom de (.r).

Variabelen «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles» hadde et gjennomsnitt på 5.60 ($SD = 1.39$). 40 respondenter (7%) var uenig/svært uenig i denne påstanden og 475 respondenter (78%) var enig/svært enig. Videre hadde påstanden «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn bør fengsles» en gjennomsnittskåre på 5.49 ($SD = 1.45$), hvor 60 deltakere (10%) var uenig/svært uenig og 436 respondenter (72%) var enig/svært enig. 245 respondenter (40%) var uenig/svært uenig i påstanden «Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer, og 255 respondenter (42%) var enig/svært enig. Påstanden hadde en gjennomsnittskåre på 3.85 ($SD = 1.89$). Lavest gjennomsnittskåre hadde påstanden «Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet» ($M = 3.49$, $SD = 1.86$), og her var 288 respondenter (47%) uenig/svært uenig, og 219 respondenter (36%) enig/svært enig.

En korrelasjonsanalyse viste en statistisk signifikant, men svak korrelasjon mellom påstanden «Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer» og den demografiske variabelen kjønn ($r(598) = .16, p < .001$). Påstanden «Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet» hadde også den sterkeste, statistisk signifikante sammenhengen med variabelen kjønn ($r(597) = .20, p < .001$). For påstanden «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles» var det en svak, men statistisk signifikant sammenheng med variabelen jobb med tematikken ($r(597) = -.11, p = .006$). Videre var den sterkeste, statistisk signifikante korrelasjonen for påstanden «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn bør fengsles» med variabelen har barn ($r(597) = .15, p < .001$). Det var også en moderat til sterk korrelasjon mellom påstanden «Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer» og «Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell bør baseres på alderen til personene som er avbildet» ($r(597) = .42, p < .001$).

Tabell 1*Korrelasjon, gjennomsnitt og standardavvik*

Variabler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Kjønn ^a	-	.09*	.02	-.02	-.16***	-.02	.16***	.20***	-.09*	-.10*
2. Alder		-	.79***	.29***	.07*	.17***	-.08*	-.10*	-.05	.06
3. Har barn ^b			-	.26***	.16***	.19***	-.10*	-.10*	-.02	.15***
4. Høyest fullførte utdanning ^c				-	.09*	.22***	.07	.05	-.02	-.04
5. Helse og omsorg ^d					-	.23***	-.07	-.08*	-.03	.03
6. Jobb med tematikken ^e						-	.08*	.06	-.11**	-.08
7. Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer ^f							-	.42***	-.04	-.07
8. Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet ^f								-	.01	-.12**
9. Personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles ^f									-	.17***
10. Personer som ser på seksualiserte bilder av barn bør fengsles ^f										-
<i>N</i>	607	602	606	608	608	608	601	600	599	600
Gjennomsnitt	1.24	34.97	0.45	3.07	0.26	0.19	3.85	3.49	5.60	5.49
Standardavvik	0.43	14.29	0.50	0.81	0.44	0.48	1.89	1.86	1.39	1.45

Notat. * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$ (2-tailed)

^a 1 = Kvinne, 2 = Mann, ^b 0 = Nei, 1 = Ja, ^c 1 = Grunnskole, 2 = Videregående skole, 3 = 1-4 år høyere utdanning, 4 = 5-6 år eller høyere utdanning, 5 = Mer enn 6 år, ^d 0 = Jobber ikke innen helse og omsorg, 1 = Jobber innen helse og omsorg, ^e 0 = Nei, 1 = Jobber indirekte med tematikken, 2 = Jobber direkte med tematikken, ^f 1 = Svært uenig, 2 = 2, 3 = 3, 4 = Nøytral, 5 = 5, 6 = 6, 7 = Svært enig

Tabell 2 viser resultatet av en regresjonsanalyse med den avhengige variabelen «Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer». Regresjonsmodellen forklarte en liten prosent av variansen i påstanden «Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer», totalt 6% ($R^2 = .06$, $F(6, 585) = 6.03$, $p < .001$). En multippel regresjonsanalyse viste at kjønn ($\beta = 0.16$, $p < .001$) var den sterkeste prediktoren for hva man svarte på påstanden. Videre fulgte jobb med tematikken ($\beta = 0.10$, $p = .019$) og høyest fullførte utdanning ($\beta = 0.10$, $p = .016$) som nest sterkeste prediktorer. Alder, om de har barn og jobb innenfor helse og omsorg var ikke signifikante prediktorer for hva man svarte på påstanden.

Tabell 2

Regresjonsanalyse - predikasjon av «Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer»

Variabel	b	SEb	β	R^2
Modell				.06***
Kjønn	0.70	0.18	.16***	
Alder	-0.01	0.01	-.08	
Har barn	-0.27	0.25	-.07	
Høyest fullførte utdanning	0.24	0.10	.10*	
Helse og omsorg	-0.25	0.18	-.06	
Jobb med tematikken	0.39	0.17	.10*	

Notat. $N = 591$

* $p < .05$, *** $p < .001$

Tabell 3 viser en regresjonsanalyse med den avhengige variabelen «Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet». Regresjonsmodellen forklarte totalt 8% av variansen i påstanden «Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet» ($R^2 = .08$, $F(6, 584) = 8.29$, $p < .001$). En multippel regresjonsanalyse viste at kjønn ($\beta = 0.22$, $p < .001$) var den sterkeste prediktoren for hva man svarte på påstanden, etterfulgt av alder ($\beta = -0.14$, $p = .037$), høyest fullførte utdanning ($\beta = 0.10$, $p = .025$) og jobb med

tematikken ($\beta = 0.09, p = .043$). Helse og omsorg og om de har barn var ikke signifikante prediktorer for hva man svarte på påstanden.

Tabell 3

Regresjonsanalyse - predikasjon av «Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet»

Variabel	b	SEb	β	R^2
Modell				.08***
Kjønn	0.94	0.18	.22***	
Alder	-0.02	0.01	-.14*	
Har barn	-0.10	0.25	-.03	
Høyest fullførte utdanning	0.22	0.10	.10*	
Helse og omsorg	-0.25	0.18	-.06	
Jobb med tematikken	0.33	0.16	.09*	

Notat. N = 590

** $p < .05$, *** $p < .001$*

Tabell 4 viser resultatet av en regresjonsanalyse med den avhengige variabelen «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles». Regresjonsmodellen totalt 2% av variansen i påstanden «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles» ($R^2 = .02, F(6, 583) = 2.42, p = .026$). En multipl regressjonsanalyse viste at jobb med tematikken ($\beta = -0.11, p = .012$) var den sterkeste prediktoren for hva man svarte på påstanden, etterfulgt av kjønn ($\beta = -0.09, p = .027$), alder ($\beta = -0.07, p = .279$) og har barn ($\beta = 0.06, p = .352$). Helse og omsorg og høyest fullførte utdanning var ikke signifikante prediktorer.

Tabell 4

Regresjonsanalyse - predikasjon av «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles»

Variabel	b	SEb	β	R^2
Modell				.02*
Kjønn	-0.30	0.14	-.09*	
Alder	-0.01	0.01	-.07	
Har barn	0.18	0.19	.06	
Høyest fullførte utdanning	-0.01	0.08	-.01	
Helse og omsorg	-0.07	0.14	-.02	
Jobb med tematikken	-0.31	0.12	-.11*	

Notat. $N = 589$

* $p < .05$

Tabell 5 viser resultatet av en regresjonsanalyse med den avhengige variabelen «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn bør fengsles». Regresjonsmodellen totalt 6% av variansen i påstanden «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn bør fengsles» ($R^2 = .06$, $F(6, 585) = 5.64$, $p < .001$). En multippel regresjonsanalyse viste at har barn ($\beta = 0.28$, $p < .001$) var den sterkeste prediktoren for hva man svarte på påstanden, etterfulgt av jobb med tematikken ($\beta = -0.10$, $p = .020$) og kjønn ($\beta = -0.09$, $p = .024$). Alder, utdanning og helse og omsorg var ikke signifikante prediktorer for hva man svarte på påstanden.

Tabell 5

Regresjonsanalyse - predikasjon av «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn bør fengsles»

Variabel	b	SEb	β	R^2
Modell				.06***
Kjønn	-0.31	0.14	-.09*	
Alder	-0.01	0.01	-.12	
Har barn	0.81	0.19	.28***	
Høyest fullførte utdanning	-0.10	0.08	-.06	
Helse og omsorg	0.02	0.14	.01	
Jobb med tematikken	-0.30	0.13	-.10*	

Notat. $N = 591$

* $p < .05$, *** $p < .001$

Resultatet fra en one-sample *t*-test viser en statistisk signifikant forskjell mellom denne studiens norske utvalg ($M = 3.85$, $SD = 1.89$) og Steel et al. (2022) sitt amerikanske utvalg ($M = 3.37$, $SD = 2.00$) i hva man svarer på påstanden «Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer», ($t(600) = 6.27$, $p < .001$), og at denne studiens utvalg generelt er mer enige i påstanden, ($\Delta M = 0.48$), enn det amerikanske. Effektstørrelsen for denne forskjellen ($d = .26$) anses som liten. For påstanden «Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet» viser *t*-testen en statistisk signifikant forskjell, ($t(599) = 14.56$, $p < .001$), mellom det norske utvalget ($M = 3.49$, $SD = 1.86$) og det amerikanske ($M = 2.38$, $SD = 1.96$), og at denne studiens utvalg generelt er mer enige i påstanden ($\Delta M = 1.11$). Effektstørrelsen for denne forskjellen ($d = .60$) anses som medium.

Diskusjon

Formålet med denne studien er å undersøke problemstillingen «Hvilke demografiske variabler kan predikere allmenne holdninger til straff og behandling av nettovergripere?». Ved å kartlegge ulike demografiske holdningsdimensjoner kan man se hvilke demografiske grupper som er mer tilbøyelig for negative holdninger ovenfor nettovergripere. Dette vil videre gi nyttig informasjon til for eksempel utviklingen av intervensjoner som ønsker å påvirke offentlige holdninger til nettovergripere, slik at man på sikt kan bidra til vellykket reintegrering i samfunnet, samt redusere risikoen for gjentakelse. Problemstillingen undersøkes nærmere gjennom de demografiske variablene kjønn, alder, om man har barn eller ikke, høyest fullførte utdanning, om man jobber innen yrkessektoren helse og omsorg, om man jobber direkte/indirekte med tematikken nettovergrep, og følgende påstander om straff og behandling av nettovergripere; «Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer», «Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell

(bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet», «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn er psykisk syke og bør behandles» og «Personer som ser på seksualiserte bilder av barn bør fengsles». Resultatene fra de fire regresjonsanalysene viste at kjønn og om man jobber indirekte/direkte med tematikken nettovergrep var de mest konsistente prediktorene for holdninger om straff og behandling av nettovergripere. Alle fire regresjonsanalysene viste en statistisk signifikant sammenheng mellom hver enkelt av disse to variablene og samtlige fire påstander om straff og behandling.

Sammenlignet med kvinner, var menn assosiert med mer positive holdninger til at antall bilder og alderen til den avbildete skal vektlegges i straffeutmålingen, men mindre enige både i at personer i besittelse av overgrepsmateriell burde fengsles og behandles. Det må anerkjennes at det var en betydelig overvekt av kvinner i utvalget, og at dette naturligvis hadde en innvirkning på resultatene. Det er lite tidligere forskning som tilsier at det skal være kjønnsforskjeller i holdninger til seksualforbrytere som vil gjøre at menn blant annet er mindre positive til fengsling av nettovergripere enn kvinner (Kjelsberg & Loos, 2010; Brown, 1999, Kernsmith et al., 2009; Johnson et al., 2007; Mears et al., 2008). Selv om det er en skjevfordeling av kjønnene i utvalget, kan en mulig forklaring på forskjellene i holdninger også komme av at kvinner kan oppleve større negative følelser ovenfor seksualforbrytere sammenlignet med menn (Levenson et al., 2007; Kernsmith et al., 2009, Craig, 2005). Hvis man ser på statistikk over overgrepsmateriale på internett, utgjør overgrepsmateriell av jenter 64,8% av 72,5% identifiserbare bilder (Kripos, 2019). Akkurat denne statistikken er nok ikke store deler av allmennheten klar over, men det er mulig kvinner føler seg mer utsatte enn menn, og at dette utspiller seg i en større enighet om fengsling.

Analysene viser også gruppeforskjeller blant dem som jobber med tematikken på enkelte holdningsdimensjoner, og funnene tilsier at personer som jobbet indirekte/direkte med tematikken var assosiert med høyere grad av enighet i at både antall bilder og alderen til

personen som er avbildet bør vektlegges i straffeutmålingen. Korrelasjonsanalysen viser en moderat sammenheng mellom de to påstandene om vektlegging i straffeutmålingen, noe som kan tyde på at de måler noe av det samme. Sammenhengen er imidlertid ikke så sterk at det er problematisk for analysene eller tolkningen av funnene. Mange funn i litteraturen viser at personer som jobber med tematikken har en mer positiv holdning til seksualforbrytere enn ikke-profesjonelle (Hogue, 1993; Johnson et al., 2007; Kjelsberg & Loos, 2008; Fuselier et al., 2002). En slik forskjell i holdninger kan skyldes at seksualforbrytere ofte blir fremstilt negativt i media, og at holdningene til allmennheten gjenspeiler dette. En ikke-profesjonell gruppe mennesker er ikke like godt informert og opplært til å vurdere og håndtere seksualforbrytere sammenlignet med profesjonelle som jobber med tematikken. Dette kan videre forklare hvorfor personer som jobber med tematikken i større grad er enige i hva som bør vektlegges i straffeutmålingen, da de er tettere på slike situasjoner enn resten av allmennheten, og derfor muligens har et større og bredere kunnskapsgrunnlag å basere svarene sine på. Samtidig viser tidligere forskningsfunn at flere av dem som jobber innen tematikken seksualovergrep mener at straffenivået er for mildt (Kjelsberg et al., 2007; Bumby & Maddox, 1999; Day et al., 2014), noe som samsvarer med denne studiens funn, da tanker om vektlegging kan gjenspeiles i tanker om straffenivå.

Mens menn og de som jobber indirekte/direkte med tematikken var assosiert med mer positive holdninger til aspekter ved straffeutmålingen, viser studiens funn at kvinner og de som ikke jobber med tematikken er mer enige i behandling og fengsling av personer i besittelse av overgrepsmateriell. Tidligere forskning som er gjort på holdninger om behandling av seksualforbrytere viser at medlemmer av samfunnet er skeptiske til fordelene ved behandling (Levenson et al., 2007) og mange tror ikke at seksualforbrytere kan behandles (Payne et al., 2010; Rogers & Ferguson, 2011). Respondentene i denne studien bes ikke om å ta stilling til enten behandling eller fengsel av nettovergrepere, og det er derfor ikke unaturlig

at funnene viser at de kan være for begge deler. Studiens funn tyder derfor på at holdninger til straff og behandling er todelt; hvor allmennheten ønsker strengere straff, men samtidig er positive til behandling av nettovergripere. En slik tolkning om at behandling av seksualforbrytere burde foregå parallelt med straff, samsvarer med tidligere forskningsfunn, (Brown, 1999).

Selv om funnene i denne studien kan tyde på en todelt holdning til straff og behandling, undersøkte Mears et al. (2008) det nærmere og fant at nesten halvparten av den amerikanske offentligheten ikke var villig til å betale ekstra skatter for å støtte behandling av dømte seksualforbrytere. Hadde man formulert påstandene i denne studien på samme måte som Mears et al. (2008) gjorde her, kunne resultatet i denne studien blitt annerledes. Med dette menes det at der mye tyder på at offentligheten både vil ha strengere straffer, men også er positive til behandling, hadde nok fordommer ovenfor seksualforbrytere og nettovergripere overstyrt støtte til behandling hvis det ble spurt om respondentene var villig til å betale for det.

Sett bort fra disse gruppeforskjellene innad i variablene, viser deskriptive analyser at en betydelig andel av de som opplyser at de jobber med tematikken, er kvinner. En videre tolkning av dette kan tyde på når de som jobber med tematikken var mer enige i aspekter ved straffeutmålingen, var mest sannsynlig mange av disse kvinner. På samme måte kan også se det slik at når de som ikke jobber med tematikken var mer enige i påstandene om fengsling og behandling, var flesteparten av disse menn. Sett fra et slikt perspektiv, samsvarer dette med tidligere forskningsfunn som viser lite eller ingen kjønnsforskjeller i holdninger til seksualforbrytere (Kjelsberg & Loos, 2010; Brown, 1999, Kernsmith et al., 2009; Johnson et al., 2007; Mears et al., 2008)

Jobb innen yrkessektoren helse og omsorg hadde ikke en signifikant sammenheng med noen av påstandene i regresjonsanalysene, men det må tas i betraktning at flere av dem som

har svart at de jobber innen helse og omsorg, men ikke med tematikken, muligens jobber med tematikken seksualforbrytelser i en eller annen form uten at de nødvendigvis tenker over det – kanskje fordi de henger seg opp i at spørreskjemaet dreier seg om nettovergrep. For eksempel jobber ofte fysioterapeuter med ofre for seksuelle overgrep uten at de vet det (Schachter et al., 1999), men mange innen helse og omsorg jobber også spesifikt med ofre for seksuelle overgrep eller seksualforbryterne selv (Elias og Haj-Yahia, 2019). Holdningene dine mot seksualforbrytere vil naturlig nok påvirkes av dette, enten indirekte eller direkte. Hvis dette er tilfelle, og flere av de som jobber innen helse og omsorg også jobber med tematikken uten å ha opplyst om dette, kan det ha hatt en innvirkning på resultatene tatt i betraktning tidligere forskning sine funn på helserelaterte yrker sine holdninger mot seksualforbrytere. For eksempel tyder mye tidligere forskning på at personer innen helse og omsorg har mindre negative holdninger til seksualforbrytere (Ferguson & Ireland, 2006; Sanghara & Wilson, 2006; Day et al., 2014; Higgins & Ireland, 2009), og at personer som deltar i behandling av seksualforbrytere rapporterer om et mer positivt syn (Houge, 1993).

Flere yrker innen helse og omsorg innebærer former for behandling av pasienter (psykolog, lege, miljøterapeuter etc.), og for mange som ikke jobber med dette er det naturlig å anta at disse yrkene dermed har en mer positiv holdning til behandling av seksualforbrytere. Slik er det nødvendigvis ikke, og tidligere forskningsfunn har vist at noen terapeuter ikke ønsker å behandle seksualforbrytere (Stiels-Glenn, 2010). Noen tenkelige grunner til dette kan være at de forbinder seksualforbrytere med negative følelser (Elias og Haj-Yahia, 2019), men også mangel på opplæring. Flere studier har sett på effekten av opplæring av de som arbeider med seksualforbrytere, og hvordan deres holdninger til seksualforbryterne endres positivt etter opplæringen (Hogue, 1993; Craig, 2005). Dette kan tyde på at behovet for opplæring er stort og viktig, og vil ha en bedrende effekt på rehabiliteringen av seksualforbrytere. Tross negative følelser mot seksualforbrytere, viser tidligere forskning at mange som jobber med behandling

av denne gruppen forbrytere også opplever en følelse av faglig dyktighet og verdsettelse for yrket (Elias og Haj-Yahia, 2019; Carmel & Friedlander, 2009).

Studiens funn understreker at holdninger til straff og behandling av nettovergrepere er av en flersidet natur. Selv om kjønn og jobb med tematikken var de mest konsistente prediktorene, var også høyest fullførte utdanning en signifikant prediktor for holdninger om offerets alder og antall bilder bør vektlegges i straffeutmålingen, hvor personer med høyere utdanning var mer enige i at disse faktorene bør vektlegges. Dette samsvarer med tidligere funn (Lam et al., 2010; Fortin et al., 2019), og høyere utdanning er assosiert med mindre negative holdninger mot seksualforbrytere (Brown, 1999; Willis et al., 2013; Rothwell et al., 2021). Det er flere tenkelige forklaringer på hvorfor utdanning påvirker holdninger. Utdanningsnivået er generelt høyt blant studiens respondenter og i den generelle befolkningen, noe som naturlig nok vil påvirke resultatet. Høyere utdanning er ofte assosiert med mer faglig, teoretisk og akademisk kunnskap, og det er sannsynlig at man gjennom utdanningsløpet derfor får et bredere grunnlag å danne seg ulike perspektiver og tolkninger av aspekter ved samfunnet (og derav seksualforbrytelser) på. I tillegg kan personer med høyere utdanning ha gjennomgått forskjellige type opplæringer, som potensielt kan ha redusert deres sjanse for å påvirkes av stereotypier når danner seg egne holdninger (Lam et al., 2010; Rothwell et al., 2021).

Studiens funn viser at også alder var en signifikant prediktor for holdninger om at straff bør baseres på alderen til personen som er avbildet, hvor analysen viser at desto yngre respondentene var, desto mer enige var de i påstanden. Tidligere forskning på betydningen av alder når det kommer til holdninger av seksualforbrytere viser motstridende funn (Kjelsberg & Loos, 2010; Craig, 2005; Brown, 1999; Fuselier et al., 2002), noe som understreker holdningenes flersidete natur. En mulig forklaring på hvorfor alder viste seg som en signifikant prediktor for holdninger om vektlegging av offerets alder kan likevel være at

denne studiens utvalg generelt er relativt ungt og har andre tanker og erfaringer om dagens teknologiske verden sammenlignet med eldre, og at dette videre påvirker hva de tenker om straffeutmåling av nettovergrep.

Om man har barn eller ikke var en signifikant prediktor for holdninger vedrørende fengsling av nettovergripere. Det er lite forskning som er gjort på sammenhengen mellom foreldreskap og holdninger til seksualforbrytere, men tidligere funn tyder på at personer med barn generelt er mer engstelige og mindre tolerante for å bo i nærheten av en tidligere dømt seksualforbryter (Brown, 1999; Levenson et al., 2007). En mulig forklaring på hvorfor foreldreskap påvirker holdninger er at foreldre ofte føler på et behov for å beskytte barna sine (Elias & Haj-Yahia, 2019), og derav er mer engstelige og har dannet seg flere fordommer mot personer de mener er en fare for barna deres. Avviket mellom det stereotype bildet (Steel et al., 2022; Lam et al., 2010) allmennheten og media har dannet av nettovergripere og empiriske funn av det egentlige bildet (Kripos, 2019; Lassemo et al., 2022; Henshaw et al., 2017) tyder på betraktelige kunnskapshull i befolkningen, og påvirker måten vi handler på flere områder. For eksempel forsøker foreldre, skoler etc. å lære barn at fremmede kan være farlige og skaper på den måten en fremmedfare. De tror at de i den grad beskytter barna mot seksuelle overfall – når barna statistisk sett er i større risiko for dette av en bekjent (Lam et al., 2010; Levenson et al., 2007). Ikke minst tydeliggjør disse avvikene også hvorfor det er viktig å forske nærmere på disse områdene, for å få en riktigere balanse mellom allmennhetens holdninger og fakta.

Selv om denne studien fant at kjønn og jobb med tematikken var de mest konsistente prediktorene for hva som påvirker offentlige holdninger om straff og behandling av nettovergripere og at alder, foreldreskap og utdanningsnivå også påvirker, er det viktig å anerkjenne at effektstørrelsene for studiens funn var små. Dette tyder på at oppfatninger rundt straff og behandling av nettovergripere er mer komplekst, og at det er mye annet som er av

betydning når det gjelder slike holdninger, som denne studien ikke fanger opp. Intervensjoner for å påvirke offentlige holdninger for å bedre legge til rette for en mer vellykket og effektiv gjeninntreden og rehabiliteringsprosess (Willis & Grace, 2009; Hanson & Harris, 2000; Elisha & Ronel, 2012) av nettovergripere og seksualforbrytere bør derfor ha et bredt fokus.

Krysskulturelle forskjeller i holdninger til straff og behandling

Siden det er lite forskning på norske forhold når det gjelder temaet straff og behandling av nettovergrep, er det interessant å sammenligne denne studiens resultater med resultater fra studien til Steel et al. (2022) på amerikanske forhold. Den nåværende studiens funn viser blandet støtte til å bruke antall bilder som en faktor i straffeutmålingen, da 245 respondenter (40%) var uenig/svært uenig i denne påstanden og 255 respondenter (42%) var enig/svært enig. Disse funnene er i tråd med Steel et al. (2022) sine funn på samme påstand, hvorav 30% var uenig/svært uenig og 49% var enige/svært enige. Steel et al. (2022) konkluderte dermed med at det ikke var enighet om at antall bilder skal brukes som en faktor i straffeutmålingen, og på samme måte er det ikke enighet i denne studiens utvalg om at antall bilder skal brukes som faktor. Når det gjelder holdninger til avbildets alder som faktor, var det 288 respondenter (47%) som var uenig/svært uenig og 219 respondenter (36%) enig/svært enig i denne studien. Disse resultatene samsvarer med funnene til Steel et al. (2022) på samme påstand, hvorav 50% var uenige/svært uenige og 28% enige/svært enige. Verken denne studiens utvalg eller det amerikanske utvalget hadde enighet om at alderen til personene avbildet skal være en faktor i straffeutmålingen.

To one-sample *t*-tester viser imidlertid at denne studiens utvalg generelt var mer enige i at både alderen til personen som er avbildet i overgrepsmaterialet og antall bilder skal vektlegges i straffeutmålingen, enn det amerikanske utvalget. Det kan være flere grunner til dette, blant annet at denne studiens utvalg er både større og annerledes enn det amerikanske

utvalget til Steel et al. (2022). For eksempel har denne studiens utvalg lavere gjennomsnittsalder, en større prosentandel av respondentene er i arbeid og har i gjennomsnitt høyere utdanning enn det amerikanske utvalget. Siden Steel et al. (2022) ikke opplyser om demografiske forskjeller i hva man svarer på påstanden og hvilke demografiske variabler som er sterkest prediktorer er det ikke mulig å konkludere med at disse faktorene har noe å si for sammenligningen av det norske utvalget vs. det amerikanske.

På bakgrunn av den informasjonen vi har om det amerikanske utvalget kan man likevel danne seg noen antakelser. Resultatene i denne studien viste at kjønn, jobb med tematikken, høyest fullførte utdanning var signifikante prediktorer for hva man svarte på påstanden om antall bilder, og for påstanden om den avbildetes alder som en faktor i vektleggingen var også alder en signifikant prediktor. Menn, de som jobber med tematikken, de med høyere utdanning og de yngre respondentene var mer enige i påstandene. Siden det amerikanske utvalget har lavere prosentandel som jobber og har høyere utdanning, kan dette være forklarende faktorer på at denne studiens utvalg er mer enige. Steel et al. (2022) hadde heller ikke inkludert kartlegging av respondenter som jobber med tematikken, så dette kan ikke sammenlignes. Derimot var kjønnsfordelingen i den amerikanske studien nesten 50/50, og det kan derfor antas at det er en mer representativ fordeling av menn og kvinner, sammenlignet med denne studien. Siden forskningen til Steel et al. (2022) ble utført i USA sammenligner de resultatene opp mot retningslinjer fra United States Sentencing Commission (som gir retningslinjer for hvordan straffutmålingen skal vektlegges), hvor de finner at funnene samsvarer noe med disse retningslinjene. Dette peker på at det amerikanske utvalget muligens er påvirket av disse retningslinjene, selv om det er vanskelig å fastslå. I USA er det i tillegg lover og politikk som kan antas å forsterke stigmatiseringen av nettovergrepere, som for eksempel innføringen av seksualforbryterregistrering.

Styrker og begrensninger

Denne studien består av både styrker og begrensninger, og det er hensiktsmessig å inkludere begge sider for å inspirere til videre forskning på området. En styrke med denne studien er at den består av et bredt utvalg som inkluderer flere demografiske variabler som ikke har blitt forsket mye på tidligere, også i kombinasjon med hverandre. Det er blant annet begrenset med forskning på personer som arbeider indirekte/direkte med tematikken og personer innen yrkessektoren helse og omsorg sine tanker om straff og behandling av nettovergripere, samt hvordan foreldreskap påvirker slike holdninger.

Siden dette er innovativ forskning, ble det utviklet egne mål. Det er både fordeler og ulemper med dette. En fordel er at man kan spørre om det man vil, men på den andre siden kan det være usikkert knyttet til å ikke bruke allerede eksisterende validerte mål, siden man ikke har fått testet om de nåværende målene fungerer. Når man har muligheten til å spørre om det man vil er det en vanskelig balanse for å ikke på et vis forme deltakernes svar gjennom spørsmålet. Hadde man for eksempel bedt deltakerne om å ta stilling til om de foretrekker enten behandling eller fengsel av nettovergripere, kunne svarene vært annerledes.

En annen styrke med denne studien er at den baseres på en nettundersøkelse, som kan føre til økt grad av ærlighet i responsene ettersom man er anonym, og det i utgangspunktet ikke er noen sosiale implikasjoner ved å delta (Dewaele, 2018, s. 271). Det kan være utfordringer knyttet til måten ulike studier definerer nettovergrep på og hva som går under termen. Dette løses i denne studien med en innledende definisjon av nettovergrep i spørreundersøkelsen, for å unngå forvirring og uklare svar hos respondentene.

Studien er basert på et bekvemmelighetsutvalg, som i følge Langdridge (2021) er en praktisk metode for utvalg, men som kan føre til skjevhet i spredningen innad i utvalget. Det er en overrepresentasjon av kvinner og personer som jobber innen helsesektoren, men få personer som jobber indirekte/direkte med tematikken nettovergrep. Det må også anerkjennes

at variablene jobb med tematikken og helse og omsorg er rekodet til at «missing» på disse ble plassert på «nei». Funn som viser «missing» kan uansett være relevante, og det er mulig at noen av de som ikke svarte på disse spørsmålene faktisk jobbet innen helse og omsorg eller med tematikken. Det er relativt god spredning i aldergruppene, utdanning og foreldreskap. En stor andel av utvalget er vokst opp uten internett, noe som kan påvirke måten de tolker og svarer på spørsmål som omhandler internett og nettovergrepere. Utvalget er til en viss grad representativt, for eksempel ved at flertallet i utvalget har høyere utdanning, noe som gjenspeiler seg i et generelt høyt utdanningsnivå ellers i befolkningen. Datamaterialet var ikke normalfordelt, og forutsetningen for homoskedastisitet var også brutt. En løsning på dette kunne vært å kjøre en Bias-corrected and accelerated (BCa) bootstrap, som antakelig kunne korrigert problemer forbundet med dette. Ytterligere arbeid er likevel nødvendig for generalisering utenfor dette utvalget. Studien er basert på et kryss-seksjonelt design, da det var dette som passet best til formålet. Ulempen med dette er at det ikke kan trekkes kausale slutninger om funnene.

Det er manglende forskning på studier som retter seg spesifikt mot nettovergrep, og som ikke bare ser på holdninger til seksualforbrytere. Dette har ført til en utfordring ved sammenligning av denne studiens funn og tidligere forskning, men allmennhetens syn på nettovergrepere er generelt en utvidelse av allmennhetens syn på seksualforbrytere og personer som begår seksuelle overgrep mot barn (Steel et al., 2022, s. 1174). I tillegg gir denne studien viktig og interessant innsikt i norske forhold, noe den tidligere litteraturen er mangelfull av. Studiens fokus på straff og behandling av nettovergrepere bidrar til forskning på et tema med store kunnskapshull. Funnene gir viktig innsikt på området, og bidrar til å kartlegge komponenter som er av stor betydning i arbeidet med rehabilitering, reetablering og forebygging av nettovergrep og nettovergrepere.

Implikasjoner for videre forskning

Ved videre studier av holdninger om straff og behandling av nettovergripere, er det nyttig å bruke tid på å utvikle et spørreskjema som tar tak i denne typen problemstilling. Resultatene fra denne studien kan være med på å videreutvikle teorier om holdninger til straff og behandling av nettovergripere. For å øke generaliserbarheten ved resultatene er det nyttig av videre studier å forsøke andre metoder for utvalg, for eksempel randomisert utvalg. Det oppfordres også til lignende forskning med longitudinelle studier, for å for eksempel kartlegge sammenhenger mellom tidligere holdninger og holdninger etter opplæring om nettovergripere.

Avslutningsvis oppfordres det generelt til en bredere forskningslitteratur på nettovergripere, men spesielt mer forskning innen oppfatninger om straff og behandling av denne typen forbrytere. Det er en viktig del av det forebyggende arbeidet, og mer forskning på dette vil gi nyttig informasjon for å bedre kunne legge til rette for å forhindre tilbakefall og gi gunstige behandlingsresultater.

Konklusjon

Formålet med denne oppgaven var å undersøke hvilke demografiske variabler som kan ha en påvirkning på holdninger om straff og behandling av nettovergripere. Denne studien bidrar til viktig innsikt i tematikken, da lite tidligere forskning har sett på denne sammenhengen. Resultatene viste at de demografiske variablene kjønn og om man jobber indirekte/direkte med tematikken nettovergrep var de mest konsistente statistisk signifikante prediktorene for holdninger om straff og behandling av nettovergripere, men at også høyest fullførte utdanning, alder og foreldreskap fungerte som statistisk signifikante prediktorer på noen holdningsdimensjoner av straff og behandling. Mye tyder derfor på at holdninger om straff og behandling av nettovergripere er av en flersidet natur. Studien sammenligner også

resultatene med amerikanske funn på samme tema, hvor man ser at det er forskjeller i holdninger om straff og behandling av nettovergrepere i Norge vs. USA. Det oppfordres til å bruke tid på å utvikle et mål som tar tak i denne typen problemstilling. Å forske på den allmenne oppfatningen av straff og behandling av personer som begår overgrep mot barn over internett kan på sikt ha forebyggende virkning. Å kartlegge og påvirke endringer i offentlige holdninger kan bidra til å legge bedre til rette for forbryternes reetablering i samfunnet, for å forhindre tilbakefall og for å sikre gunstige behandlingsresultater.

Litteraturliste

- American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association* (7th ed.). <https://doi.org/10.1037/0000165-000>
- Aronson, E. (1999). *The social animal* (8. utg.). Worth Publishers.
- Bumby, K. M. & Maddox, M. C. (1999). Judges' Knowledge About Sexual Offenders, Difficulties Presiding Over Sexual Offense Cases, and Opinions on Sentencing, Treatment, and Legislation. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 11(4), 305–315. <https://doi.org/10.1023/A:1021367015037>
- Breckler, S. J. (1984). Empirical validation of affect, behavior, and cognition as distinct components of attitude. *Journal of Personality and Social Psychology*, 47(6), 1191–1205. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.47.6.1191>
- Brown, S. (1999). Public attitudes toward the treatment of sex offenders. *Legal and Criminological Psychology*, 4(2), 239–252. <https://doi.org/10.1348/135532599167879>
- Brown, K., Spencer, J. & Deakin, J. (2007). The Reintegration of Sex Offenders: Barriers and Opportunities for Employment. *The Howard Journal of Criminal Justice*, 46(1), 32–42. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2311.2007.00452.x>
- Burchfield, K. B. & Mingus, W. (2008). Not in My Neighborhood. *Criminal Justice and Behavior*, 35(3), 356–374. <https://doi.org/10.1177/0093854807311375>
- Carmel, M. J. S. & Friedlander, M. L. (2009). The Relation of Secondary Traumatization to Therapists' Perceptions of the Working Alliance With Clients Who Commit Sexual Abuse. *Journal of Counseling Psychology*, 56(3), 461–467. <https://doi.org/10.1037/a0015422>
- Clark, L. M. (2007). Landlord attitudes toward renting to released offenders. *Federal Probation*, 71(1), 20–30.

- Cohen, J. (1992). Statistical Power Analysis. *Current Directions in Psychological Science: a Journal of the American Psychological Society*, 1(3), 98–101.
<https://doi.org/10.1111/1467-8721.ep10768783>
- Craig, L. A. (2005). The impact of training on attitudes towards sex offenders. *The Journal of Sexual Aggression*, 11(2), 197–207. <https://doi.org/10.1080/13552600500172103>
- Day, A., Boni, N., Hobbs, G., Carson, E., Whitting, L. & Powell, M. (2014). Professional attitudes to sex offenders: implications for multiagency and collaborative working. *Sexual abuse in Australia and New Zealand: an interdisciplinary journal*, 6(1), 12-19.
- Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH). (2021, 16. desember). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora*.
<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>
- Dewaele, J.-M. (2018). Online Questionnaires. I A. Phakiti, P. De Costa, L. Plonsky, & S. Starfield (Red.), *The Palgrave Handbook of Applied Linguistics Research Methodology* (s. 269–286). Palgrave Macmillan UK.
- Digital Economy and Society Index. (2022). *Digital Economy and Society Index (DESI) 2022 Norway*. Digital Economy and Society Index. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-norway>
- Elias, H. & Haj-Yahia, M. M. (2019). On the Lived Experience of Sex Offenders' Therapists: Their Perceptions of Intrapersonal and Interpersonal Consequences and Patterns of Coping. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(4), 848–872.
<https://doi.org/10.1177/0886260516646090>
- Elisha, E., Idisis, Y. & Ronel, N. (2012). Window of opportunity: Social acceptance and life transformation in the rehabilitation of imprisoned sex offenders. *Aggression and Violent Behavior*, 17(4), 323–332. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2012.03.004>

- Ferguson, K. & Ireland, C. A. (2006). Attitudes towards sex offenders and the influence of offence type: a comparison of staff working in a forensic setting and students. *The British Journal of Forensic Practice*, 8(2), 10.
<https://doi.org/10.1108/14636646200600009>
- Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics* (5th ed.). SAGE Publications
- Fortin, F., Paquette, S. & Dupont, B. (2018). From online to offline sexual offending: Episodes and obstacles. *Aggression and Violent Behavior*, 39, 33–41.
<https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.01.003>
- Frøyland L. R., Solstad G. M., Andersen, P. L., Tveito S. B., Folstad S. H. & Skilbrei M. L. (2021). *Seksuelle overgrep mot barn og unge via digitale medier. En kunnskapsoppsummering* (NOVA-rapport 3/2021). NOVA, OsloMet.
<https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/11250/2755418>
- Fuselier, D. A., Durham, R. L. & Wurtele, S. K. (2002). The Child Sexual Abuser: Perceptions of College Students and Professionals. *Sexual Abuse*, 14(3), 271–280.
<https://doi.org/10.1177/107906320201400306>
- Hanson, R. K. & Harris, A. J. R. (2000). Where Should We Intervene? *Criminal Justice and Behavior*, 27(1), 6–35. <https://doi.org/10.1177/0093854800027001002>
- Henshaw, M., Ogloff, J. R. P. & Clough, J. A. (2017). Looking Beyond the Screen: A Critical Review of the Literature on the Online Child Pornography Offender. *Sexual Abuse*, 29(5), 416–445. <https://doi.org/10.1177/1079063215603690>
- Higgins, C. & Ireland, C. A. (2009). Attitudes towards male and female sex offenders: a comparison of forensic staff, prison officers and the general public in Northern Ireland. *The British Journal of Forensic Practice*, 11(1), 14.
<https://doi.org/10.1108/14636646200900004>

- Hilinski-Rosick, C. M., Freiburger, T. L. & Verheek, A. (2014). The Effects of Legal and Extralegal Variables on the Sentences of Sex Offenders. *Victims & Offenders*, 9(3), 334–351. <https://doi.org/10.1080/15564886.2013.845637>
- Hitikasch, M., Merdian, H. L. & Hogue, T. (2017). Perceptions of narrative child sexual exploitation material in a German community sample. *Sexual Offender Treatment*, 11(2).
- Hogue, T. E. (1993). Attitudes towards prisoners and sexual offenders. *Issues in Criminological & Legal Psychology*, 19, 27–32.
- Johnson, H., Hughes, J. G. & Ireland, J. L. (2007). Attitudes towards sex offenders and the role of empathy, locus of control and training: A comparison between a probationer police and general public sample. *The Police Journal*, 80(1), 28–54.
<https://doi.org/10.1350/pojo.2007.80.1.28>
- Kernsmith, P. D., Craun, S. W. & Foster, J. (2009). Public Attitudes Toward Sexual Offenders and Sex Offender Registration. *Journal of Child Sexual Abuse*, 18(3), 290–301. <https://doi.org/10.1080/10538710902901663>
- Kjelsberg, E., Skoglund, T. H. & Rustad, A.-B. (2007). Attitudes towards prisoners, as reported by prison inmates, prison employees and college students. *BMC Public Health*, 7(1), 71–71. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-7-71>
- Kjelsberg, E. & Loos, L. H. (2008). Conciliation or Condemnation? Prison Employees' and Young Peoples' Attitudes Towards Sexual Offenders. *International Journal of Forensic Mental Health*, 7(1), 95–103.
<https://doi.org/10.1080/14999013.2008.9914406>
- Kripos. (2016). *Seksuelle overgrep mot barn under 14 år*. Kripos.
https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/voldtekt-og-seksuallovbrudd/seksuelle-overgrep-mot-barn-under-14-ar_web.pdf

- Kripos. (2019). *Seksuell utnyttelse av barn og unge over internett*. Kripos.
<https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/seksuelle-overgrep-mot-barn/seksuell-utnyttelse-av-barn-over-internett.pdf>
- Lam, A., Mitchell, J. & Seto, M. C. (2010). Lay Perceptions of Child Pornography Offenders. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 52(2), 173–201.
<https://doi.org/10.3138/cjccj.52.2.173>
- Langdridge, D. (2021) *Psykologisk forskningsmetode. En innføring i kvalitative og kvantitative tilnærminger* (6. utg.). Fagbokforlaget.
- Lassemo, E., Gunnes, M., Anthun K. S., Edvardsen, O., Ådnanes, M. & Sand, K. (2022). *Kunnskapsoversikt om seksuelle overgrep mot barn og unge*. SINTEF.
<https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/handle/11250/3037296>
- Levenson, J. S., Brannon, Y. N., Fortney, T. & Baker, J. (2007). Public Perceptions About Sex Offenders and Community Protection Policies. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 7(1), 137–161. <https://doi.org/10.1111/j.1530-2415.2007.00119.x>
- Levenson, J. S. & Cotter, L. P. (2005). The Effect of Megan’s Law on Sex Offender Reintegration. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 21(1), 49–66.
<https://doi.org/10.1177/1043986204271676>
- McCabe, K. A. (2000). Child pornography and the internet. *Social Science Computer Review*, 18(1), 73–76. <https://doi.org/10.1177/089443930001800105>
- McNaughton, C. N, Mitchell, M., Simpson, I., Webster, S. & Hester, M. (2012). *Attitudes to sentencing sexual offences*. Sentencing Council Research Series 01/12.
- Mears, D. P., Mancini, C., Gertz, M. & Bratton, J. (2008). Sex Crimes, Children, and Pornography. *Crime and Delinquency*, 54(4), 532-559.
<https://doi.org/10.1177/0011128707308160>

- Medietilsynet. (2022). *Barn og medier 2022: Barn og unges bruk av sosiale medier*.
https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2022/Barn_og_unges_bruk_av_sosiale_medier.pdf
- Norsk senter for forskningsdata (u.å.). *Personverntjenester*. <https://nsd.no/personvernombud/>
- Olver, M. E. & Barlow, A. A. (2010). Public attitudes toward sex offenders and their relationship to personality traits and demographic characteristics. *Behavioral Sciences & the Law*, 28(6), 832–849. <https://doi.org/10.1002/bsl.959>
- Payne, B. K., Tewksbury, R. & Mustaine, E. E. (2010). Attitudes about rehabilitating sex offenders: Demographic, victimization, and community-level influences. *Journal of Criminal Justice*, 38(4), 580–588. <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2010.04.029>
- Petty, R. E., Wegener, D. T. & Fabrigar, L. R. (1997). Attitudes and attitude change. *Annual Review of Psychology*, 48(1), 609–647.
<https://doi.org/10.1146/annurev.psych.48.1.609>
- Rogers, D. L. & Ferguson, C. J. (2011). Punishment and Rehabilitation Attitudes toward Sex Offenders Versus Nonsexual Offenders. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 20(4), 395–414. <https://doi.org/10.1080/10926771.2011.570287>
- Rothwell, M., Fido, D. & Heym, N. (2021). Perceptions around adult and child sex offenders and their rehabilitation as a function of education in forensic psychology independent of traditionalism and perpetrator sex. *Forensic Science International. Mind and Law*, 2, 100039. <https://doi.org/10.1016/j.fsimpl.2020.100039>
- Sanghara, K. K. & Wilson, J. C. (2006). Stereotypes and attitudes about child sexual abusers: A comparison of experienced and inexperienced professionals in sex offender treatment. *Legal and Criminological Psychology*, 11(2), 229–244.
<https://doi.org/10.1348/135532505X68818>

- Schachter, C. L., Stalker, C. A. & Teram, E. (1999). Toward Sensitive Practice: Issues for Physical Therapists Working With Survivors of Childhood Sexual Abuse. *Physical Therapy*, 79(3), 248–269. <https://doi.org/10.1093/ptj/79.3.248>
- Steel, C. M. S., Newman, E., O'Rourke, S. & Quayle, E. (2022). Public Perceptions of Child Pornography and Child Pornography Consumers. *Archives of Sexual Behavior*, 51(2), 1173–1185. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02196-1>
- Straffeloven. (2005). *Lov om straff* (LOV-2005-05-20-28). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28?q=straffeloven>
- Willis, G. M. & Grace, R. C. (2009). Assessment of Community Reintegration Planning for Sex Offenders. *Criminal Justice and Behavior*, 36(5), 494–512. <https://doi.org/10.1177/0093854809332874>
- Willis, G. M., Malinen, S. & Johnston, L. (2013). Demographic Differences in Public Attitudes Towards Sex Offenders. *Psychiatry, Psychology, and Law*, 20(2), 230–247. <https://doi.org/10.1080/13218719.2012.658206>